

Meerjarenverslag fysieke leefomgeving 2019-2021

Augustus 2022

Registratienummer: 2022-035094

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Ontwikkelingen.....	3
3. Vergunningverlening fysieke leefomgeving	8
4. Toezicht en Handhaving	14
5. Conclusies.....	19

1. Inleiding

Burgemeester en wethouders zijn ingevolge de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en hoofdstuk 7 van het Besluit omgevingsrecht verplicht om een jaarverslag op te stellen over de uitvoering van taken op het gebied van de Wabo, zowel voor de deeltaken vergunningverlening als toezicht en handhaving. Deze wetten stellen ook eisen aan de inhoud van een jaarverslag.

Voor de periode 2019-2021 is gekozen voor een Meerjarenverslag over deze drie jaren. Het Meerjarenverslag fysieke leefomgeving 2019-2021 geeft weer hetgeen gemeente Overbetuwe in deze jaren in samenwerking met inwoners, bedrijven en partners heeft uitgevoerd.

Dit Meerjarenverslag geeft voor de jaren 2019, 2020 en 2021 de activiteiten weer van alle taken, die door de gemeente worden uitgevoerd op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hiertoe behoren de taken bouwen, slopen, milieu, maar ook de uitvoering van de APV en enkele bijzondere wetten, zowel voor vergunningverlening als toezicht en handhaving.

De milieutaken vallen ook onder het begrip fysieke leefomgeving en worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Om een volledig beeld te geven van alle taken die onder het begrip fysieke leefomgeving vallen wordt in het Meerjarenverslag op hoofdlijnen ook verslag gedaan over de taken die in opdracht van de gemeente door de ODRA worden uitgevoerd.

De ODRA brengt zelf jaarlijks een eigen jaarverslag uit en levert driemaal per jaar een partnerrapportage aan waarmee de gemeente wordt geïnformeerd over de voortgang. In het jaarverslag worden de bij de ODRA aangesloten gemeenten uitgebreid geïnformeerd over alle taken die door de ODRA zijn uitgevoerd, alsmede alle interne en externe ontwikkelingen waar de ODRA mee te maken heeft gehad. Per gemeente wordt door de ODRA jaarlijks een verslag "Maand-rapportages januari-december" uitgebracht. Hierin wordt jaarlijks een overzicht gegeven van producten die door de ODRA specifiek aan Overbetuwe zijn geleverd met een toelichting hierop.

De situatie rond Covid 19 heeft voor de uitvoering van een aantal deeltaken op het gebied van de fysieke leefomgeving duidelijk gevolgen gehad. Een goed voorbeeld is de uitvoering van de APV, onderdeel vergunningverlening voor evenementen in 2020 en 2021. Evenementen waren voor het overgrote deel niet mogelijk.

Het Meerjarenverslag fysieke leefomgeving 2019-2021 is een intern gericht document. Dit houdt in dat er geen rechten aan kunnen worden ontleend door inwoners, organisaties of bedrijven. Het vaststellen van het Meerjarenverslag is geen besluit in de zin van artikel 1:3 Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat tegen dit besluit geen bezwaar of beroep mogelijk is.

2. Ontwikkelingen

2.1 Algemeen

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving zijn een continu proces en kunnen van groot belang zijn voor de organisatie van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de gemeente. Onderstaand wordt een overzicht gegeven van een aantal ontwikkelingen die belangrijk zijn of zijn geweest voor de taakuitvoering op het gebied van de fysieke leefomgeving.

2.2 Omgevingswet

Algemeen

Het kabinet wil het omgevingsrecht vereenvoudigen en samenvoegen in één Omgevingswet. Het omgevingsrecht bestaat momenteel uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Iedere regeling kent eigen uitgangspunten, procedures en eisen. De wetgeving is daardoor te ingewikkeld geworden voor zowel de overheid als de inwoner. Hierdoor duurt het vaak lang voordat een project kan worden gestart.

Het doel van de nieuwe Omgevingswet is dan ook:

- Minder en overzichtelijkere regels;
- Meer ruimte bieden voor initiatieven van inwoners, ondernemers en overheid zelf;
- Eén loket voor omgevingsvergunningen en kortere procedures;
- Participatie bevorderen door inwoners en ondernemers etc. in een vroegtijdig stadium te betrekken bij ontwikkeling van de leefomgeving.

Het Rijk wil dat met de Omgevingswet meer ruimte ontstaat voor hoogwaardige gebiedsontwikkeling. Uitgangspunt daarbij is 'eenvoudig beter'. Grotere lokale bestuurlijke afwegingsruimte, integratie op plan- en beleidsniveau, een integrale beoordeling van de leefomgeving (milieu, duurzaamheid, natuurbescherming, welstand, gezondheid, infrastructuur), intensieve participatie en verregaande automatisering, worden belangrijke elementen in deze wet. Om de wet goed te laten werken zijn adequaat databeheer en gegevensontsluiting essentieel.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is al een paar maal uitgesteld. Volgens de laatste informatie zal de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treden. De belangrijkste reden voor uitstel is het feit dat een belangrijk onderdeel van de wet, namelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), nog niet gebruiksklaar is.

Via het DSO kan iedere inwoner en ondernemer zien waarvoor er wel en geen vergunning nodig is voor een bepaalde locatie en kan vervolgens ook een vergunning worden aangevraagd als die nodig is. De Omgevingswet kan alleen in werking treden als het DSO goed functioneert.

De regels voor toezicht en handhaving van het omgevingsrecht veranderen met de Omgevingswet niet ingrijpend. Hoofregel uit de Omgevingswet wordt, dat het bevoegd gezag voor de algemene regels, omgevingsvergunning of projectbesluit ook bevoegd is om handhavend op te treden. De handhavingsbevoegdheid wordt daarbij over het algemeen neergelegd bij het college van burgemeester en wethouders.

Er is al geruime tijd een landelijke tendens om meer vergunningvrij bouwen toe te staan en meer te focussen op toezicht en handhaving. Zo zijn de regels voor vergunningvrij bouwen onder de Wabo al belangrijk verruimd. De verwachting is dan ook, dat door de Omgevingswet een extra verschuiving optreedt van vergunningverlening (toetsing vooraf) naar toezicht en handhaving (toetsing achteraf).

Implementatieplan Omgevingswet 2018-2020/ Actualisatie Implementatieplan Omgevingswet

In het Implementatieplan Omgevingswet 2018-2020 staat hoe de gemeente Overbetuwe zich op de Omgevingswet voorbereidt. In juni 2020 is een geactualiseerd implementatieplan vastgesteld. De VNG-lijst met 'minimale acties' is hierbij de leidraad geweest. Voor sommige werkzaamheden is de gemeente zelf aan zet; voor andere acties is de samenwerking in de regio gezocht (regionale werkgroepen voor bruidsschat, werkafspraken in de keten, vergunningen en toezicht).

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is door het Rijk reeds diverse malen uitgesteld. Dit heeft de gemeente de ruimte gegeven om de gemeentelijke VTH-werkprocessen (vergunning-, toezicht- en handavings-processen) tegen het licht te houden, alsook de relatie/werkafspraken met ODRA en ketenpartners. Hiermee is in 2020 gestart en deze werkzaamheden zijn in 2021 voortgezet. Het inrichten van de zogenaamde Omgevingstafel is hier onderdeel van. De hierbij te maken keuzes hebben financiële gevolgen. In 2021 zijn hierover de eerste inzichten ontvangen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaat een tijdelijk Omgevingsplan van rechtswege. Er zijn al diverse stappen ondernomen om te komen tot een plan van aanpak voor een definitief Omgevingsplan. Zo is er kennis opgedaan bij de actualisaties van de bestemmingsplannen voor Driel, Slijk-Ewijk, Randwijk en Valburg door flexibele bestemmingen op te nemen en een participatieproces in de geest van de Omgevingswet door de inwoners te betrekken bij het opstellen van het concept plan. Verder is voor deze bestemmingsplannen vooruitlopend op de Omgevingswet bezien:

- welke ruimtelijke bepalingen uit de APV in deze plannen kunnen worden opgenomen;
- of en hoe de Welstandnota in deze plannen kan worden opgenomen.

Dit laatste heeft erin geresulteerd dat eind 2021 is gestart met het opstellen van uitgangspunten voor nieuw gemeentelijk welstandsbeleid.

Het doel is, na vaststelling van de uitgangspunten voor het nieuwe welstandsbeleid, de Verordening Ruimtelijke Kwaliteit en het nieuwe instellingsbesluit voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit nog voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1-1-2023) vast te laten stellen door de raad. Ondertussen zal ook het nieuwe welstandsbeleid zelf worden opgesteld, dat naar verwachting medio 2023 kan worden vastgesteld.

Eind 2020 is een beleidsanalyse uitgevoerd van het huidige bestaande beleid, beleidsregels en verordeningen, om te zien wat hiervan meegenomen kan/moet worden in het Omgevingsplan. Op basis hiervan is besloten een Verordening fysieke leefomgeving op te stellen. Dit is één nieuwe verordening waarin alle huidige verordeningen omtrent de leefomgeving die te zijner tijd een plek dienen te krijgen in het Omgevingsplan, zijn samengevoegd (inclusief verwijzingen naar de Omgevingswet). Deze Verordening zal 2e helft 2022 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Er wordt ook gewerkt aan een goede afstemming tussen de Omgevingswet en andere lopende werkprocessen in de organisatie, waaronder de organisatieontwikkeling en het leren werken met de 'Visie op interactie met de samenleving'. Er is een werkgroep opgericht, die zich bezighoudt met het opstellen van het participatiebeleid en het oefenen hiermee. Het participatiebeleid is op 7 december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Het Participatiebeleid Overbetuwe geldt niet alleen voor de Omgevingswet, maar betreft participatie bij initiatieven zowel binnen het fysieke als het sociale domein.

In het wetsvoorstel 'Versterking participatie op decentraal niveau' wordt, naast het verankeren van het uitdaagrecht, voorgesteld de huidige inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening. Dit wetsvoorstel betreft al het beleid van de gemeente. In een participatieverordening worden kaders gesteld voor participatie, zodat voor zowel de inwoners en andere belanghebbenden als voor de gemeente duidelijk is op welke manier zij

in welke fase van het beleidsproces betrokken worden. Daarbij heeft de gemeenteraad de ruimte om rekening te houden met de lokale behoefte en omstandigheden.

Het wetsvoorstel is door beide Kamers controversieel verklaard en verkeert nog in de ontwerpfase. Zodra er meer duidelijkheid is over besluitvorming over dit wetsvoorstel en inwerkingtreding van deze wet kan een participatieverordening worden opgesteld.

De gemeenteraad heeft al in 2020 het belang van een goede implementatie van de Omgevingswet onderschreven en heeft uitgesproken een grote behoefte te hebben om op inhoud te worden betrokken bij de wet en de keuzes die hierbij te maken zijn. Waar er eerder raadsinformatieavonden gehouden werden, waarin raadsleden en burgerleden van de raad werden geïnformeerd over diverse Omgevingswethema's, is dit in 2020 geformaliseerd in een raads werkgroep. In deze raads werkgroep waren leden van alle fracties aangehaakt. Eén van de eerste acties van de raads werkgroep is geweest, het opstellen van een ambitiebepaling op de implementatie van de Omgevingswet: een doorvertaling van deze verbeterdoelen van de wet naar de Overbetuwse praktijk. In 2021 is hiernaast ook het adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) alsook de verplichte participatie besproken, waarover op 23 maart 2021 een raadsbesluit is genomen. Er is tussen de gemeentelijke organisatie en de raads werkgroep gewerkt aan het opstellen van het participatiebeleid (7 december 2021 vastgesteld) en ook is gezamenlijk gezocht naar hoe de aanlevertermijnen aan de raad bij BOPA's te verkorten met als doel om zo binnen de termijnen een vergunning te kunnen verlenen. Hierover heeft de raad op 15 februari 2022 een besluit genomen. Ook is in de raads werkgroep veelvuldig gesproken over financiële effecten van keuzes (bijvoorbeeld bij het opstellen van het omgevingsplan) en over de diverse verordeningen die herijkt moeten worden. Eind 2021 is de raads werkgroep, mede met het oog op de verkiezingen opgeheven, maar vooral ook vanwege de fase van het implementatieproces (een raads werkgroep is een voorbereidend gremium, geen politieke voorronde).

Omgevingsvisie Overbetuwe 2040

Op 1 oktober 2019 heeft de gemeenteraad van Overbetuwe de Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 (hierna: Omgevingsvisie) vastgesteld. Het is formeel een structuurvisie als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. De Omgevingsvisie anticipeert al op de Omgevingswet en is daarom alvast "in de geest" van deze nieuwe wet opgesteld.

De Omgevingsvisie geeft de integrale koers en ambities van de gemeente Overbetuwe weer voor de fysieke leefomgeving voor de periode tot en met 2040.

De Omgevingsvisie is er primair op gericht om de kwaliteit van het leefmilieu te behouden en waar mogelijk te versterken. Samenwerking tussen verschillende partijen staat hierbij centraal en is ook noodzakelijk om deze doelen te bereiken. De visie is opgesteld vanuit een brede blik, waarbij ruimtelijke ordening, milieu, economie en bereikbaarheid met elkaar worden verbonden. Het gaat hierbij om een integrale visie waarin het Mobiliteitsplan Overbetuwe, de Woonvisie, het Sociaal Economisch Beleidsplan, het Landschapsontwikkelingsplan, het Milieubeleidsplan, de Kadernota Visie op Ruimte en het Waterplan (gedeeltelijk) geïntegreerd zijn tot één overzichtelijk sturend document. De Omgevingsvisie vervangt de Toekomstvisie+ (2009) en de Kadernota Visie op Ruimte (2004).

De gemeente onderscheidt een aantal kernwaarden die als vertrekpunt en inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen dienen. Deze kernwaarden zijn ontstaan in het cultuurhistorisch gegroeide Betuwe rivierenlandschap. Kernwaarden zijn beschreven op het gebied van bodem en landschap, netwerk en infrastructuur en occupatie. De verschillende kernen in de gemeente kennen elk een eigen karakteristieke identiteit en waarden. Deze worden eveneens als leidraad voor nieuwe ontwikkelingen gehanteerd. Het behoud van de karakteristiek en (specifieke) kwaliteiten van deze kernen en het buitengebied is een speerpunt in het beleid.

In de Omgevingsvisie wordt de focus gelegd op zes opgaven:

- Vitaal buitengebied in beweging;

- Innovatieruimte voor ondernemerschap;
- Samen werken aan energietransitie;
- Gevarieerde dorpse woonomgeving;
- Netwerk verbonden met samenleving;
- Voorzieningen geclusterd.

Per thema wordt de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Overbetuwe beschreven.

2.3 Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (Wet VTH)

In 2016 is de Wet VTH in werking getreden. Deze wet is een aanpassing van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies, om tot een hogere kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) te komen.

Zo is een basistakenpakket vastgesteld, dat bij de Omgevingsdiensten dient te worden ondergebracht (zoals het toezicht op de asbestsaneringen door bedrijven) en worden gemeenten verplicht een Verordening kwaliteit VTH-taken vast te stellen.

De afgelopen jaren zijn landelijke kwaliteitscriteria vastgesteld, om de uitvoering van (de VTH-taken) door gemeenten en provincies in het omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. Deze criteria gaan over proces, inhoud en kritieke massa.

De provincies en gemeenten zijn verplicht om een verordening vast te stellen voor de kwaliteitscriteria waar de Omgevingsdiensten aan moeten voldoen. Gemeenten moeten daarnaast ook het kwaliteitsniveau van de bij de gemeente achterblijvende VTH-taken vaststellen.

In juni 2016 is door de gemeenteraad een verordening vastgesteld met VTH-kwaliteitscriteria voor de taken, die door de gemeente bij de ODRA zijn ondergebracht. Door de Omgevingswet vervalt de Wabo als grondslag voor deze verordening. De raad moet een nieuwe verordening grond van de Omgevingswet vaststellen. Deze moet zijn vastgesteld vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet en van toepassing zijn op alle uitvoerings- en handhavingstaken op grond van de Omgevingswet.

2.4 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) -*Privatisering bouwtoets en -toezicht*

Met de Wet kwaliteitsborging (Wkb) is gekozen voor een volledig privaat stelsel, dat gefaseerd wordt ingevoerd. In 2019 is door de Eerste Kamer de Wkb aangenomen. De bedoeling is dat de wet gelijktijdig met de Omgevingswet (op 1 januari 2023) in werking treedt.

De wet regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. Door de toenemende complexiteit in de bouw is herziening van het huidige stelsel van kwaliteitsborging noodzakelijk.

De Wet kwaliteitsborging heeft drie doelen:

- een verbeterde (borging van de) bouw kwaliteit;
- een verbeterde positie van de consument;
- het stimuleren van kwaliteitsverbetering en faalkostenvermindering.

De preventieve toets aan het Bouwbesluit en het toezicht op de bouwtechnische uitvoering, wordt voor vele bouwwerken in Gevolgklasse 1 (o.a. grondgebonden eengezinswoningen, woonboten, vakantiewoningen, kleinere bedrijfspanden) overgeheveld van het publieke naar het private domein. Deze taak komt te liggen bij private kwaliteitsborgers. Voor deze bouwwerken resteert voor de gemeente dan alleen nog de planologische- en welstandstoets. Bouwwerken uit de Gevolgklassen 2 en 3 (deze moeten nog worden gedefinieerd) worden in eerste instantie niet overgeheveld naar het private domein.

2.5 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

De gemeentelijke milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn ondergebracht bij de ODRA. Zoals eerder opgemerkt brengt de ODRA jaarlijks een afzonderlijke Jaarrapportage uit voor iedere bij de ODRA aangesloten gemeente met een overzicht van alle uitgevoerde taken en geleverde producten. Hiernaast brengt de ODRA jaarlijks een algemene Jaarrapportage (Jaarrekening) uit voor alle gemeenten, die inzicht geeft in interne en externe ontwikkelingen die belangrijk zijn voor de dienstverlening aan haar klanten (gemeenten, bedrijven en inwoners). Zo werkt de ODRA aan efficiëntieverbetering en transparantie van haar bedrijfsvoering en verbetering van de informatievoorziening. De ODRA monitort de kwaliteit van haar dienstverlening via jaarlijkse Klanttevredenheidsonderzoeken onder inwoners, bedrijven en andere stakeholders. Het doel is een tevredenheidspercentage van 80%. Volgens de laatste monitor in 2021 was 78% van de klanten tevreden over de dienstverlening van de ODRA.

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2021

- Een externe ontwikkeling waar de ODRA in 2019 mee te maken kreeg is de stikstofproblematiek door de "stikstofuitspraak" van de Raad van State van 29 mei 2019. Uit de jaarverslagen van de ODRA blijkt dat deze uitspraak heeft geleid tot een afname van het aantal verleende milieuvergunningen. Dit werd voor het eerst zichtbaar in het laatste kwartaal van 2019.
- De ODRA heeft in januari 2020 haar bedrijfsvoering gewijzigd met de start van output-financiering. Voor de meest voorkomende producten van ODRA geldt dan een vaste prijs en een resultaat- en kwaliteitsdoelstelling. Zo wordt de gemeentelijke bijdrage aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving nog transparanter.
- In maart 2021 heeft de Commissie van Aartsen een rapport gepubliceerd over aanbevelingen om het VTH-stelsel op milieugebied slagvaardiger en effectiever te kunnen maken. Dit zou o.a. moeten worden bereikt door verbetering van robuustheid van de Omgevingsdiensten, meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging, landelijke regels over het takenpakket en financiering van Omgevingsdiensten en samenwerking, kennisontwikkeling en -uitwisseling van Omgevingsdiensten.
Hoewel het Rijk nog een eindoordeel over het rapport moet geven werken de 7 Omgevingsdiensten in Gelderland, waaronder de ODRA, reeds samen aan een aantal verbeterpunten die de Commissie in haar rapport heeft genoemd.
- In 2021 is de Toezichtstrategie van de ODRA verbeterd en "omgevingswetproof" gemaakt. Verder is er in 2021 een Programma 2022-2025 opgesteld voor de verdere professionalisering van toezicht en handhaving (inzet technische hulpmiddelen, data-analyse en gebiedsgericht werken).
- Tenslotte wordt veel aandacht besteed aan de afstemming van de werkorganisatie en werkwijzen in verband met de komst van de nieuwe Omgevingswet in 2023.

3. Vergunningverlening fysieke leefomgeving

3.1 Omgevingsvergunning Wabo-bouwen

Het overgrote deel van de vergunningstaken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) betreft de behandeling van aanvragen om omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten. Dit zijn formele aanvragen waarbij sprake is van toetsing aan wettelijke kaders en waarvoor termijnen voor besluitvorming in acht moeten worden genomen. De aanvragen worden afgedaan via een reguliere of uitgebreide procedure.

3.2 Omgevingsvergunning Wabo-Deelactiviteiten

Naast de aanvragen voor bouwactiviteiten zijn er Wabo-aanvragen voor zogenaamde deelactiviteiten. Deelactiviteiten kunnen bestaan uit aanvragen die betrekking hebben op planologisch (strijdig) gebruik, monumenten, slopen, brandveilig gebruik, kappen van bomen en aanleg van uitwegen en uitritten. Alle aanvragen ingevolge de Wabo worden volledig digitaal uitgevoerd. Onderstaand volgt een nadere toelichting op de belangrijkste deelactiviteiten in het kader van de Wabo, waarvoor bij de gemeente aanvragen om vergunningen of meldingen worden ingediend.

Planologisch strijdig gebruik

Voor het (ver)bouwen van een bouwwerk of het gebruik van een bouwwerk in strijd met de regels van het bestemmingsplan, kan de gemeente in bepaalde gevallen toch medewerking verlenen aan een plan. Een aanvrager ontvangt dan een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan. Afhankelijk van de impact van een initiatief doorloopt het plan een bepaalde procedure, waarbij het plan getoetst wordt aan het ruimtelijk beleid van de gemeente.

Monumenten

Voor het wijzigen of verbouwen van een monument is het noodzakelijk naast een omgevingsvergunning voor het bouwen ook een omgevingsvergunning aan te vragen voor de Wabo-activiteit betreffende het wijzigen van een monument.

Slopen

Voor het slopen van een bouwwerk of verwijderen van asbest kan een vergunnings- of meldingsplicht gelden. Begin 2019 zag het er naar uit dat er een landelijk verbod op asbestdaken per 31 december 2024 zou worden ingevoerd. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel echter in juni 2019 verworpen i.v.m. twijfels over de effectiviteit en uitvoerbaarheid van het verbod. Dit heeft vermoedelijk invloed gehad op het aantal sloopmeldingen voor verwijderen van asbest in de periode 2019-2021.

Brandveilig gebruik

Voor het gebruik van bepaalde gebouwen dient een zogenaamde gebruiksmelding te worden ingediend. Dit betreft situaties waarbij verblijf wordt geboden aan meer dan 50 mensen of voor kamerverhuur. Het gaat bijvoorbeeld om middelbare scholen, kantoren, restaurants, sportaccommodaties, winkelcentra en supermarkten. Voor het gebruik van gebouwen die nachtverblijf bieden aan meer dan 10 personen, of dagverblijf aan meer dan 10 personen jonger dan 12 jaar of met een lichamelijke of verstandelijke handicap, is een Wabo-vergunning noodzakelijk. Het gaat bijvoorbeeld om kinderdagverblijven, basisscholen of hotels.

Leegstandswet

Voor het tijdelijk verhuren van een leegstaande woonruimte is het mogelijk een vergunning aan te vragen ingevolge de Leegstandwet.

Adviesgesprekken

Sinds enige jaren is er een verandering in de behandeling van vergunningaanvragen doorgevoerd. Hierbij is naast de conceptaanvraag het zogenaamde adviesgesprek ingevoerd. Adviesgesprekken worden bijvoorbeeld gevoerd over het aspect "bestemmingsplan" in relatie tot een voornemen tot nieuwbouw.

In een dergelijk gesprek wordt dan alleen de toets aan het bestemmingsplan besproken, zonder dat een aanvrager hoeft te beschikken over conceptbouwtekeningen.

Uit het grote aantal adviesgesprekken dat jaarlijks wordt aangevraagd (zoals vermeld in onderstaande tabel) blijkt, dat deze handelswijze duidelijk voorziet in een behoefte bij de inwoner. Het lagere aantal adviesgesprekken in 2020 en 2021 kan mede veroorzaakt zijn door de situatie rond Covid 19, waardoor minder fysieke gesprekken mogelijk waren, en de situatie op de woningmarkt.

Jaar	Aantal adviesgesprekken
2019	136
2020	82
2021	52

Onderstaande tabel bevat een totaaloverzicht van de omgevingsvergunningen bouwen en omgevingsvergunningen voor deelactiviteiten planologisch gebruik, monumenten, brandveilig gebruik, kappen van bomen, aanleggen uitweg en uitritten, sloophmeldingen in de periode 2019-2021.

In deze tabel en de tabellen daarna is af te lezen, dat er een aanmerkelijk verschil zit tussen de ingediende aanvragen om omgevingsvergunning en het verleende aantal vergunningen. Dit verschil betekent niet dat de overige aanvragen zijn afgewezen. Een deel van het verschil kan worden verklaard doordat aanvragen ingetrokken zijn, overgeboekt zijn naar de ODRA of nog in behandeling waren op 31 december 2019/2020/2021. Deze laatstbedoelde aanvragen zijn in kolom "Overigen" vermeld.

De toename van het aantal sloophmeldingen in 2020 en 2021 is gerelateerd aan de toename van het aantal verleende omgevingsvergunningen. Deze toename kan worden verklaard door de situatie rond Covid 19 en de situatie op de woningmarkt als gevolg waarvan meer verbouwingen zijn uitgevoerd.

Tabel: Ingediende aanvragen en verleende vergunningen ingevolge de Wabo 2019

Activiteit	Aanvragen	Verleend	Afgewezen	Overigen
Conceptaanvraag	103	57	24	21
Omgevingsvergunning reguliere procedure ¹	402	275	11	105
Omgevingsvergunning uitgebreide procedure ²	10	10	0	0
Sloophmeldingen	154	153	1	0
Aantal adviesgesprekken	140	136	n.v.t.	n.v.t.

¹ In beginsel is de reguliere procedure van toepassing. In afwijking van die hoofdregel geeft artikel 3.10, eerste lid, van de Wabo activiteiten aan waarop de uitgebreide procedure van toepassing is. De reguliere procedure heeft een doorlooptijd van 8 weken, te verdaggen met 6 weken en betreft een fatale beslistermijn.

² De uitgebreide procedure verloopt in hoofdlijnen via afdeling 3.4 van de Algemene Wet bestuursrecht en heeft een doorlooptijd van zes maanden, waarbij deze termijn een termijn van orde betreft.

Tabel: Ingediende aanvragen en verleende vergunningen ingevolge de Wabo 2020

Activiteit	Aanvragen	Verleend	Afgewezen	Overigen
Conceptaanvraag	122	71	21	29
Omgevingsvergunning reguliere procedure ^a	436	293	8	108
Omgevingsvergunning uitgebreide procedure ^a	10	5	0	2
Slopmeldingen	251	248	3	n.v.t.
Aantal adviesgesprekken	72	82	n.v.t.	n.v.t.

Tabel: Ingediende aanvragen en verleende vergunningen ingevolge de Wabo 2021

Activiteit	Aanvragen	Verleend	Afgewezen	Overigen
Conceptaanvraag	124	62	17	46
Omgevingsvergunning reguliere procedure	499	375	1	150
Omgevingsvergunning uitgebreide procedure	4	8	0	1
Slopmeldingen	259	258	15	n.v.t.
Aantal adviesgesprekken	49	45	n.v.t.	n.v.t.

3.3 Algemene Plaatselijke Verordening en bijzondere wetten

Algemeen

De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vormt op allerlei fronten de spil in de beheersing van het openbaar gebied. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de exploitatie van horecagelegenheden, de bestrijding van overlast op straat, het plaatsen van voorwerpen op of aan de openbare weg en evenementen binnen onze gemeente. De toestemmingen die hiervoor worden verleend zijn hierdoor zeer divers.

Ontwikkelingen

In 2019-2020 hebben enkele ontwikkelingen plaatsgevonden binnen het taakveld APV:

- Een belangrijke beleidswijziging is dat de vergunningplicht voor kleinschalige evenementen is komen te vervallen. Voor het organiseren van deze evenementen is geen vergunning meer nodig, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de 'Nadere regels vergunningsvrije evenementen gemeente Overbetuwe 2019'. De evenementen die binnen deze categorie kunnen vallen zijn bijvoorbeeld de buurt- en straatfeesten.
Deze beleidswijziging leidt tot een beperking van de administratieve lasten voor zowel de gemeente als organisatoren van evenementen.
- Een andere concrete verandering die in 2019 in de APV is opgenomen is, dat bij evenementen eenmalig aan horecabedrijven een incidentele terrasvergunning kan worden verleend voor jaarlijks terugkerende evenementen. Van deze vergunning kan men dan jaarlijks gebruik maken, mits de omstandigheden waaronder het evenement plaatsvindt niet wijzigen.
Hiermee wordt de mogelijkheid gevolgd die de Drank- en Horecawet ook biedt, om voor jaarlijks terugkerende evenementen eenmalig ontheffing te verlenen voor het schenken van zwak-alcoholhoudende dranken.
- In 2019 is reclamebeleid vastgesteld met de Reclamenota Overbetuwe. In dit beleid zijn regels opgenomen voor het plaatsen van reclame-uitingen binnen de gemeente.

De hoofdredenen voor het nieuwe reclamebeleid zijn duidelijkheid te scheppen voor de inwoners en ondernemers en het tegengaan van wildgroei van allerlei reclame-uitingen. In 2021 is een wijziging van de Reclamenota vastgesteld voor hoge reclamemasten.

- In 2020 heeft er een actualisatie van de APV plaatsgevonden. In deze geactualiseerde APV is onder andere een verbod voor het oplaten van ballonnen opgenomen. Ook zijn er artikelen opgenomen om ondermijning tegen te kunnen gaan.³

APV-besluiten

Evenementenvergunningen

Bij de verschillende onderwerpen die met het organiseren van een evenement te maken hebben, speelt de gemeente als verantwoordelijk en bevoegd gezag een belangrijke rol. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- Vergunningverlening
- Openbare orde en veiligheid
- Geluid
- Toezicht en handhaving
- Communicatie en organisatie.

Het Uitvoeringsbeleid evenementen bevat de regels die de gemeente (op hoofdlijnen) hanteert voor het organiseren van evenementen. Deze regels hebben als uiteindelijk doel om de organisatie van evenementen goed te laten verlopen en om de hinder die een evenement voor omwonenden kan veroorzaken, zo beperkt mogelijk te houden.

In 2018 is het Uitvoeringsbeleid aangepast (Uitvoeringsbeleid evenementen 2018). Deze aanpassing maakt onderdeel uit van het Evenementenbeleid 2014.

De wijzigingen in het Uitvoeringsbeleid 2018 dragen bij aan de missie van het Evenementenbeleid, namelijk: "Gezamenlijk met inwoners en organisatoren aantrekkelijke en veilige evenementen mogelijk te maken".

Bij evenementen wordt een onderscheid gemaakt in grote, middelgrote en kleine evenementen. In 2019 zijn in totaal 173 vergunningen voor evenementen verleend. Het gaat hierbij om grote evenementen zoals de doorkomst van de Nijmeegse Vierdaagse, het Winterfestijn en de Elster paardenmarkt. Dit betreft de zogenaamde B-evenementen.

Voor B-evenementen zijn 15 vergunningen verleend. De overige 158 vergunningen zijn verleend voor middelgrote en kleine evenementen (zogenaamde A-evenementen), zoals bijvoorbeeld rommelmarkten.

In ongeveer tweederde van de 173 vergunningen voor evenementen zijn ook ontheffingen opgenomen voor zaken als geluid, kamperen, oneigenlijk gebruik van openbare grond etc.

In 2020 en 2021 zijn aanzienlijk minder vergunningen voor evenementen verleend dan in voorgaande jaren. De belangrijkste reden hiervan is de situatie rond Covid 19. Hierdoor was een groot deel van 2020 en 2021 het houden van evenementen verboden.

Standplaatsvergunningen

Vanaf 2016 worden de vergunningen voor standplaatsen voor onbepaalde tijd verleend.

In 2019 zijn in totaal 22 standplaatsvergunningen verleend. In de meeste gevallen betrof het nieuwe vergunningen. Een klein deel betrof de actualisatie van bestaande vergunningen.

In totaal zijn er 40 standplaatsvergunningen verleend. In 2020 zijn 16 standplaatsvergunningen verleend en 9 besluiten genomen i.v.m. wijzigingen en opzeggingen van standplaatsvergunningen. In 2021 zijn 14 standplaatsvergunningen verleend.

³ De geactualiseerde APV is op 26-1-2021 vastgesteld.

Aantallen APV-vergunningen	2019	2020	2021
Evenementenvergunningen (exclusief ontheffingen voor zaken als geluid, kamperen, oneigenlijk gebruik van openbare grond etc.)	173	17	42
Standplaatsvergunningen	22	15	14
Vuurwerkverkoopvergunningen	4	0	0
Ontheffingen Carbid schieten	3	0	0
Buurtfeesten (vergunningsvrij)	22	1	11
Vergunningsvrije evenementen	51	0	29
Verklaring geen bedenkingen wapens	2	1	0
Verklaring van geen bedenkingen Luchtvaart	1	4	0
Vergunningen Speelautomaten	1	3	1
Ontheffingen sluitingsuur	7	1	0
Drank- en horecavergunningen para commercieel	4	1	0
Drank- en horecavergunningen commercieel	9	12	10
Ontheffingen Drank- en horecawet	36	1	4
Exploitatievergunningen	10	11	12
Ontheffingen 12-dagenregeling	14	8	9
Incidentele terrasvergunningen	11	12	7
Structurele terrasvergunningen	2	1	5
Standplaatsen Nijmeegse Vierdaagse	65	0	0

3.4 Bijzondere wetten

Winkeltijdenwet

Gelet op landelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen bij buurgemeenten is in 2019 de Winkeltijdenverordening herzien. Deze wijziging heeft betrekking op het tijdstip waarop een winkel op zondag geopend mag zijn. In de verordening was in een eerder stadium bepaald dat een winkel in centrumgebieden op zondag vanaf 12.00 uur geopend mocht zijn. Dit tijdstip is gewijzigd in 10.00 uur, zodat dit voortaan in overeenstemming is met het tijdstip voor detailhandel op bedrijventerreinen.

3.5 Omgevingsvergunningen Wabo-Milieu (Wet milieubeheer)

Binnen de Wabo valt ook het onderdeel milieu. De gemeentelijke taken op het gebied van vergunningverlening milieu, milieutoezicht en -handhaving voor bedrijven ingevolge de Wet milieubeheer worden uitgevoerd door de ODRA. Dit geldt ook voor de afhandeling van milieuklachten over bedrijven. Het inrichtingenbestand Wet milieubeheer in Overbetuwe bedraagt ca. 1150 bedrijven.

De enkelvoudige milieutaken voor vergunningverlening (toezicht en handhaving) worden onder mandaat afgehandeld door de ODRA. Bij meervoudige initiatieven houdt Overbetuwe zelf de regie en treedt de ODRA op als adviseur voor de gemeente. Deze laatste werkwijze vindt voornamelijk plaats bij advisering door de ODRA over projecten die via de Regiekamer lopen. In de Regiekamer worden ruimtelijke initiatieven ambtelijk integraal getoetst o.a. aan ruimtelijk beleid en (milieu)regelgeving. De ODRA adviseert de gemeente in de Regiekamer over de milieuaspecten van een initiatief.

De taakuitvoering door de ODRA geschiedt op basis van een jaarlijks Werkprogramma en de zogenaamde Productendienstencatalogus. In een Werkprogramma worden de taken bepaald, die in een bepaald jaar door de ODRA worden uitgevoerd en de hiervoor benodigde ureninzet. In onderstaande tabel zijn de producten opgenomen die op vergunningengebied (omgevingsvergunning milieu en milieumeldingen) en adviezen in verband met nieuwbouwplannen of specifieke milieuvragen in 2019 en 2020 en 2021 zijn uitgevoerd.

Tabel: Uitgevoerde taken door de ODRA in 2019-2020-2021

Producten	2019	2020	2021
Vergunningverlening Wet Milieubeheer (inclusief verlening maatwerkvoorschriften)	31	20	19
Meldingen Activiteitenbesluit	73	70	68
Adviezen (inclusief advisering Regiekamer)	91	96	117

De ODRA heeft als doel dat inwoners en bedrijven snel duidelijkheid krijgen over hun ingediende aanvragen en meldingen. Om deze reden streeft de ODRA ernaar om aanvragen op zo kort mogelijke termijn af te handelen. Een voorbeeld is de flitsvergunning die in 2020 is ingevoerd.

Aanvragers krijgen hierbij na het correct aanleveren van de stukken, binnen twee weken uitsluitel over hun vergunningaanvraag. De reacties op de vlotte- en deskundige dienstverlening zijn positief. Voor een versnelling van uitgebreide procedures is het zogenaamde Regiekameroverleg (integraal overleg over nieuwe ruimtelijke plannen) van groot belang.

In dit vooroverleg staat een integrale benadering van de aanvraag centraal. Ook communicatie met de omgeving maakt hiervan onderdeel uit. In algemene zin is sprake van minder milieumeldingen en -vergunningen als gevolg van minder bedrijfswijzigingen en nieuwe bedrijven en zoals de ODRA in haar jaarverslagen aangeeft het nieuwe stikstofbeleid dat bedrijven beperkt in hun ontwikkeling.

4. Toezicht en Handhaving

4.1 Toezicht en Handhaving Wabo bouwen, slopen, RO, monumenten, APV en bijzondere wetten.

Algemeen

In januari 2014 heeft de gemeenteraad het Samenhangend Handhavingsbeleid Overbetuwe 2014-2019 vastgesteld. Het samenhangend handhavingsbeleid richt zich op de fysieke leefomgeving en de openbare veiligheid. Hieronder vallen de beleidsvelden: ruimtelijke ordening, bouwen, wonen, milieu, openbare orde en (brand)veiligheid. Ook de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en de bijzondere wetten vallen onder dit beleid.

De gemeente wil vooral proactief en daadkrachtig met toezicht en handhaving omgaan, maar wel steeds rekening houden met de maatschappelijke belangen die aan de orde zijn. Om deze reden wil de gemeente vooraf helder communiceren over prioriteiten, taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en deze verbinden met de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en instellingen. Hierbij is toezicht en handhaving geen doel op zich maar een middel voor een veilige en leefbare gemeente.

De gemeente benadert toezicht en handhaving risico- en oplossingsgericht en hecht eraan om vraagstukken waar mogelijk "gezamenlijk op te lossen". Binnen de mogelijkheden wordt gezocht naar de beste oplossing die nodig is, voor het versterken van de veiligheid in de leefomgeving van onze inwoners.

Verder worden een aantal taken verplicht uitgevoerd vanuit het rechtmatigheidsbeginsel. Het gaat dan om taken zoals onder andere het toezicht op omgevingsvergunningen of toezicht op bouwplaatsen. Daarnaast zijn er ook verplichte taken die een directe koppeling hebben met gemeentelijk beleid, zoals het toezicht in het kader van de basisadministratie gebouwen en het reclamebeleid.

Evaluatie Samenhangend Handhavingsbeleid 2014-2019

In de beleidsnota is opgenomen dat het Samenhangend Handhavingsbeleid gedurende de looptijd tweemaal wordt geëvalueerd. Bij het vaststellen van het beleid door de raad is een motie aangenomen, waarin de raad het college van burgemeester en wethouders vraagt om de beleidsevaluatie na drie jaar voor te leggen aan de raad en de raad daarbij te informeren over de vorderingen.

De eerste evaluatie stond gepland voor het 4^e kwartaal 2017 maar is uitgesteld naar begin 2018. Op 8 mei 2018 heeft het college met de tussenevaluatie ingestemd en is deze vervolgens ter kennisneming aan de raad aangeboden.

De eindevaluatie is op 1 december 2020 door het college vastgesteld en vervolgens ter informatie naar de raad verzonden.

In 2022 wordt een nieuw integraal VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) voor de periode 2023-2027 opgesteld en aan de raad ter vaststelling aangeboden. Bij het opstellen van dit nieuwe beleid worden beide evaluaties meegenomen en wordt eveneens ingespeeld op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Tevens wordt door het college een VTH-Uitvoeringsprogramma voor 2023 opgesteld.

Toezicht

Bij het toezicht op de bouw, slopen, RO en monumenten wordt ingezet op sturing aan de voorkant om zaken beter en tijdig af te stemmen met initiatiefnemers en aannemers.

Daartoe wordt vanaf de start van de bouw regelmatig toezicht gehouden en worden de werkzaamheden, bijvoorbeeld betreffende de fundering en constructies, gecontroleerd. Het doel hiervan is handhaving achteraf te voorkomen.

Een belangrijk deel van het gemeentelijk toezicht op het gebied van bouwen, slopen, RO en monumenten richt zich op het onderdeel bouwen. De aandachtspunten bij het bouwtoezicht zijn zoveel mogelijk afgestemd op de toetsonderdelen bij het proces van vergunningverlening. Getoetst wordt onder meer op constructieve veiligheid en

brandveiligheid van het bouwwerk en de directe omgeving. Verder wordt getoetst aan de bouw- en gebruiksvoorschriften van bestemmingsplannen en de bouwregelgeving. Voor het toezicht op sloopactiviteiten wordt onder meer gecontroleerd op veiligheid voor de directe omgeving en de gebruikers, het beperken van overlast voor de omgeving en de naleving van sloopvoorschriften. Verder vindt toezicht plaats aan de hand van klachten/meldingen en handhavingsverzoeken.

Er is in 2021 een project uitgevoerd met als doel, gericht toezicht op de bedrijventerreinen, het zogenaamde Theseus-project. Dit project is in samenwerking met een aantal instanties uitgevoerd zoals het Openbaar Ministerie, de politie, de Gelderse Omgevingsdiensten en de provincie Gelderland. Het gaat dan onder meer om het voorkomen en aanpakken van ondermijning op bedrijventerreinen. Maar ook de uitstraling van bedrijventerreinen is een belangrijk aspect bij gericht toezicht. Voordeel van deze integrale aanpak is dat diverse toezichthouders tegelijkertijd de bedrijven bezoeken. De vastlegging van de diverse bevindingen gebeurt nog wel apart door de specifieke toezichthouders voor een bepaald taakveld.

Er worden jaarlijks ook regelmatig integrale controles bij evenementen uitgevoerd. De hierbij betrokken partners (zowel in- als extern) zijn afhankelijk van het soort evenement. Meestal gaat het om controles van de toezichthouders van de gemeente samen met de politie en soms ook met de brandweer.

Naast het uitvoeren van bovenstaande werkzaamheden is er in 2021 verder gewerkt aan de voorbereidingen op de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Hiernaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. De wet zal gefaseerd in werking treden. Als eerste zullen de regels voor de eenvoudigere bouwprojecten in werking treden. Hierna volgen de regels voor de meer complexere bouwprojecten. De invoering van de Wkb heeft verstrekkende gevolgen voor het gemeentelijk bouwtoezicht (verschuiving van taken van publieke naar de private sector).

Tabel: Controles omgevingsvergunning bouwen 2019-2021

Producten	2019	2020	2021
Verleende omgevingsvergunningen bouwen	225	244	324
Uitgevoerde controles omgevingsvergunningen bouwen*	267	242	235

* Gereed gemelde adressen. Een vergunning kan over meerdere adressen gaan.

Tabel: Controles sloopmeldingen 2019-2021

Producten	2019	2020	2021
Controles sloopmeldingen (inclusief aspecten op het gebied van fauna)	151	201	312

Handhaving

In deze paragraaf wordt ingegaan op de handhavingstaken die worden uitgevoerd op het gebied van de fysieke leefomgeving.

De gemeente heeft nog meer handhavende taken (bijvoorbeeld belastingen, leerplicht, etc.), maar omdat daarbij een directe relatie met de fysieke leefomgeving ontbreekt, maken deze taken geen deel uit van dit jaarverslag.

Bij de handhavingstaken wordt onderscheid gemaakt tussen formele handhavingsverzoeken die overeenkomstig de regels en termijnen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) worden afgehandeld, en klachten/meldingen (informele handhavingsverzoeken) waarvoor geen procedurevoorschriften gelden.

In voorgaande Jaarverslagen was het gebruikelijk om inzicht te geven in het aantal handhavingszaken dat in een bepaald jaar in behandeling was. Hierdoor kwamen zaken die in meerdere kalenderjaren in behandeling waren dubbel in beeld. Vanaf 2015 is voor een andere benadering gekozen om beter tot uitdrukking te brengen hoeveel zaken in een bepaald jaar binnenkomen en hoeveel er worden afgehandeld. Dit geldt ook voor het aantal klachten en de afhandeling hiervan zoals hieronder aangegeven.

Met regelmaat ontvangt de gemeente klachten of meldingen over overlast, calamiteiten e.d. Deze hebben betrekking op bouwen, slopen, monumenten en RO.

In onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de ingediende en afgehandelde handhavingszaken in de jaren 2019, 2020 en 2021, de in deze jaren ingediende klachten en de klachten die in deze jaren zijn afgedaan.

Vervolgens wordt in een volgende tabel een overzicht gegeven van de aantallen handhavingsprocedures in het kader van de Wabo, APV en bijzondere wetten.

Tabel: Handhavingsverzoeken en afgehandelde handhavingszaken 2019

Aantallen	Nieuw ingediend in 2019	Afgehandeld in 2019
Handhavingsverzoeken	18	19
Klachten/meldingen	62	88

Tabel: Handhavingsverzoeken en afgehandelde handhavingszaken 2020

Aantallen	Nieuw ingediend in 2020	Afgehandeld in 2020
Handhavingsverzoeken	15	13
Klachten/meldingen	49	40

Tabel: Handhavingsverzoeken en afgehandelde handhavingszaken 2021

Aantallen	Nieuw ingediend in 2021	Afgehandeld in 2021
Handhavingsverzoeken	21	12
Klachten/meldingen	65	60

Tabel: Handhavingsprocedures Wabo, APV en bijzondere wetten 2019, 2020 en 2021

Handhavingsproducten	2019	2020	2021
Voornemen opleggen last onder dwangsom	24	7	6
Voornemen opleggen last onder bestuursdwang	4	2	1
Besluit opleggen dwangsom	19	8	1
Preventieve last onder dwangsom (APV)	5	4	1
Besluit niet-handhavend optreden	4	7	3
Bestuursdwang (bouwstop)	1	2	2
Bestuursdwang (Opiumwet)	2	2	2

Project Leantraject Handhaving

In 2017 is het Leantraject Handhaving van start gegaan. Een intern verbeterteam is aan de slag gegaan om knelpunten te inventariseren en vervolgens ideeën voor verbetering van de uitvoering van de handhavingstaken te bedenken en te implementeren. In de periode 2019-2020 zijn onder meer (werk)processen geoptimaliseerd en is gewerkt aan uniformiteit. Ook zijn belangrijke stappen gemaakt in de omslag van analoog naar digitaal werken. Inmiddels wordt volledig digitaal gewerkt en alleen nog bij hoge uitzondering "geprint" wanneer dit echt niet anders kan. De focus van het Leantraject is daarom nu verschoven naar het verbeteren van de digitale werkprocessen.

Door toezichthouders bouwen en wonen worden de controles digitaal verwerkt en wordt gewerkt met het programma Digitale checklisten. Doordat alle gegevens over vergunningen en handhavingszaken digitaal in de buitendienst beschikbaar zijn, kunnen deze direct geraadpleegd worden. Hierdoor is het mogelijk om efficiënter te werken en sneller te reageren op onverwachte situaties en calamiteiten. Digitaal toezicht heeft dus geleid tot efficiënter werken en daarmee tot verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering.

Handhavingsprojecten

In het 'Samenhangend Handhavingsbeleid' is een prioritering aangegeven voor de uitvoering van handhavingstaken. De handhavingstaak illegale woningsplitsing en kamerbewoning heeft hierbij een hoge prioriteit gekregen. In 2017-2020 zijn twee concrete handhavingsprojecten uitgevoerd, namelijk de projecten Handhaving van strijdige bewoning en BAG-terugmeldingen. De betreffende handhavingstaken zijn inmiddels opgenomen in de reguliere taakuitvoering op handhavingsgebied.

4.2 Toezicht en Handhaving Wabo-milieu

De gemeentelijke toezichts- en handhavingstaken op milieugebied worden uitgevoerd door de ODRA. De gemeente Overbetuwe blijft wettelijk gezien het bevoegd gezag voor deze taken. In 2019, 2020 en 2021 zijn door de ODRA de Werkprogramma's toezicht en handhaving nagenoeg volledig gerealiseerd. Daarnaast is vanuit risico- en informatiegericht toezicht en expertise gewerkt aan actuele thema's zoals ondermijning, illegale asbestsanering, kamerverhuur, legionella en lachgas. Hiermee is een positieve bijdrage geleverd aan het duurzaam en veilig houden van onze gemeente, regio en provincie. Tenslotte is in 2021 de Toezichtstrategie (2022-2025) geactualiseerd (meer inzet van technische hulpmiddelen zoals drones, meer gebruik van data-analyse en gebiedsgericht werken) en "omgevingsvergunningproof" gemaakt.

In 2019 is samen met de provincie en andere omgevingsdiensten in Gelderland een programmaplan "Complexe Handhaving" opgesteld. Kern van het plan is uniformiteit, bundeling van expertise en dus kwaliteitsverbetering in de aanpak van toezicht en handhaving op (provinciale) complexe bedrijven.

Toezicht op Rapportageplicht energiebesparende maatregelen

Per 1 juli 2019 geldt een informatieplicht voor bedrijven met middelgroot energieverbruik (50.000 kWh of meer of 25.000 m³) of meer. Ingevolge deze regels dienen bedrijven energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder verplicht uit te voeren. Er zijn in Overbetuwe ca.100 bedrijven die onder deze rapportageplicht energiebesparing vallen. Ingevolge deze regels dienen bedrijven energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder verplicht uit te voeren. Het overgrote deel van de bedrijven voldoet aan deze rapportageplicht. De ervaring leert volgens de ODRA, dat steeds meer bedrijven enthousiast zijn over toepassing van energiebesparende maatregelen.

Klachten

De ODRA heeft in 2019, 2020 en 2021 respectievelijk 92, 84 en 97 milieuklachten behandeld die vanuit de gemeente Overbetuwe zijn ingediend.

Overzicht taakuitvoering toezicht en handhaving

Onderstaand een overzicht van door de ODRA in 2019, 2020 en 2021 uitgevoerde taken op het gebied van milieutoezicht en -handhaving.

Tabel: Overzicht toezicht en handhaving bedrijven ODRA 2019-2020-2021

Toezicht- en handhavingsproducten	2019	2020	2021
Integrale controles Wet Milieubeheer	263*	357	323
Controles slopen asbest	13	12	15
Afhandeling klachten	92	86	97
Handhavingsbesluiten milieu (bedrijven)	22	13	16
Handhavingsbesluiten asbest-slopen	3	-	-

*inclusief gemeentewerf

5. Conclusies

5.1 Algemeen

Met het Meerjarenverslag fysieke leefomgeving 2019-2021 geeft de gemeente Overbetuwe inzicht in de uitvoering van de verschillende taken op het gebied van de fysieke leefomgeving in de periode 2019-2021. Hiernaast is het doel van het Meerjarenverslag om trends en ontwikkelingen beter in beeld te krijgen en zo nodig sturing te kunnen geven aan het beleid en de wijze van uitvoering van taken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Onderstaand volgt een korte samenvatting van de ontwikkelingen en resultaten, die belangrijk zijn voor de gemeentelijke taakuitvoering op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de situatie rond Covid 19 voor de uitvoering van een aantal deeltaken op het gebied van de fysieke leefomgeving duidelijk gevolgen heeft gehad. Een voorbeeld is de uitvoering van de APV, onderdeel vergunningverlening voor evenementen in 2020 en 2021. Evenementen waren voor het overgrote deel niet mogelijk.

5.2 Landelijke ontwikkelingen met gevolgen voor de gemeentelijke taakuitvoering

Omgevingswet

De toekomstige Omgevingswet (1 januari 2023) heeft belangrijke gevolgen voor de taakuitvoering op het gebied van de fysieke leefomgeving omdat tientallen bestaande wetten op dit gebied worden samengebracht in één nieuwe wet.

De gemeente heeft zich in de periode 2019-2021 goed voorbereid op de komst van de Omgevingswet. De belangrijkste resultaten hiervan zijn:

- De actualisatie van het Implementatieplan Omgevingswet 2018-2020 in juni 2020;
- De vaststelling van de Omgevingsvisie 2040 in 2019 en de vertaling in programma's.
- Het voorbereiden van een plan van aanpak voor een gemeentelijk Omgevingsplan en het uitvoeren van diverse pilots waarbij is ingespeeld op uitgangspunten van de Omgevingswet zoals het (flexibele) bestemmingsplan Zetten-Hemmen 2019, en de bestemmingsplannen voor de kernen Randwijk, Slijk-Ewijk, Valburg en Driel;
- In verband met de nieuwe werkprocessen die de Omgevingswet nodig maakt, is in 2019-2020 intensief gewerkt aan een goede afstemming met andere lopende werkprocessen zoals die op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH);
- Er zijn werkafspraken gemaakt met gemeentelijke partners zoals de ODRA o.a. over het inrichten van de zogenaamde "Omgevingstafel" waar in de toekomst het (voorbereidend) overleg tussen initiatiefnemers van nieuwe plannen, de gemeente en andere ketenpartners (zoals ODRA en GGD) zal plaatsvinden;
- De gemeenteraad die een goede implementatie van de Omgevingswet bepleit, is nauw betrokken bij de voorbereiding hiervan. Hiervoor is een raads werkgroep ingesteld, die een ambitie bepaald heeft voor de implementatie van de Omgevingswet en het opstellen van verbeterdoelen op basis van de Overbetuwse praktijk.⁴
- Het Participatiebeleid Overbetuwe is door de gemeenteraad vastgesteld op 7 december 2021.

⁴ De 'Ambitiebepaling implementatie Omgevingswet' is door de raad vastgesteld op 23 maart 2021.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De Wkb die naar verwachting op 1 januari 2023 in werking treedt, regelt een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. De preventieve toets van bouwplannen aan het Bouwbesluit en het toezicht op de bouwtechnische uitvoering wordt geleidelijk overgeheveld van het publieke naar het private domein. Als eerste geldt dit voor de kleinere bouwwerken zoals grondgebonden eengezinswoningen, woonboten, vakantiewoningen en kleinere bedrijfspanden. Voor deze bouwwerken resteert voor de gemeente dan alleen nog de planologische- en welstandstoets.

Deze wetswijziging heeft belangrijke gevolgen voor de gemeentelijke taakuitvoering op het gebied van bouwen waarbij de verwachting is dat er in de eerste periode na inwerkingtreding extra toezicht en handhaving nodig zijn, omdat de regelgeving nieuw is.

De gemeente bereidt zich goed voor op deze nieuwe wet. Hiertoe worden o.a. een aantal landelijke pilots gevolgd die worden uitgevoerd om de gevolgen van de nieuwe wet voor de toekomstige taakuitvoering inzichtelijk te maken. De uitkomst van deze pilots zijn belangrijk zodat voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet de consequenties van de gemeentelijke taakuitvoering in beeld kunnen worden gebracht en de organisatie hierop kan worden aangepast.

Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2016 (Wet VTH)

De Wet VTH regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies, om tot een hogere kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) te komen. Belangrijke onderdelen uit deze wet zijn:

- Het vaststellen van een basistakenpakket van VTH-taken die bij een Omgevingsdienst dienen te worden ondergebracht (o.a. toezicht op de asbestsaneringen door bedrijven);
- Het vaststellen van landelijke kwaliteitscriteria om de uitvoering van de VTH-taken door gemeenten (en provincies) in het omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen, en de verplichting voor gemeenten om hiervoor een verordening vast te stellen.

In 2016 is een verordening vastgesteld met kwaliteitscriteria voor de VTH-taken, die door de gemeente bij de ODRA zijn ondergebracht. De raad moet een nieuwe verordening op grond van de Omgevingswet vaststellen. Deze verordening moet door de raad zijn vastgesteld vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet en zal alle VTH-taken op grond van de Omgevingswet betreffen.

5.3 Gemeentelijke beleidsontwikkelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving

APV

In 2019 is een belangrijke beleidswijziging ingevoerd waarbij de vergunningplicht voor kleinschalige evenementen (bijvoorbeeld buurt- en straatfeesten) is komen te vervallen, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze zijn opgenomen in de 'Nadere regels vergunningsvrije evenementen gemeente Overbetuwe 2019'. Dit heeft geleid tot een beperking van de administratieve lasten voor zowel de gemeente als organisatoren van evenementen.

Bijzondere wetten-Winkeltijdenwet

In 2019 is de Winkeltijdenverordening herzien. Hierbij zijn de openingstijden op de zondagen van winkels in centrumgebieden verruimd van 10.00 uur naar 12.00 uur. Dit tijdstip is in overeenstemming met de openingstijden van winkels die zijn gevestigd op bedrijventerreinen.

Wet Milieubeheer - Omgevingsdienst Arnhem

De gemeentelijke milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn ondergebracht bij de ODRA. De ODRA werkt voortdurend aan de verbetering van de kwaliteit van haar dienstverlening aan zowel de gemeenten als bedrijven en inwoners.

Belangrijke resultaten hiervan zijn:

- De start in 2020 met outputfinanciering. Voor de meest voorkomende producten van ODRA geldt nu een vaste prijs en een resultaat- en kwaliteitsdoelstelling. Hiermee wordt bereikt dat de gemeentelijke bijdrage aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving transparanter is geworden.
- De flitsvergunning die in 2020 is ingevoerd en die inwoners en bedrijven snel duidelijkheid geeft over hun ingediende aanvragen en meldingen. Aanvragers krijgen hierbij na het correct aanleveren van de stukken, binnen twee weken uitsluitel over hun vergunningaanvraag. De reacties op de vlotte- en deskundige dienstverlening zijn positief.
- Het in overleg met de ODRA en gemeente instellen van het zogenaamde Regiekameroverleg (integraal overleg over nieuwe ruimtelijke plannen). In dit vooroverleg staat een integrale benadering centraal waar ook communicatie met de omgeving onderdeel van is.
- Er is de afgelopen twee jaar door de ODRA intensief gewerkt aan de afstemming van de werkorganisatie en werkwijzen op de nieuwe Omgevingswet in 2023. Hiertoe is o.a. in 2021 de Toezichtstrategie verbeterd en aangepast aan de regels van de Omgevingswet.
- Er is een Programma 2022-2025 opgesteld voor de verdere professionalisering van toezicht en handhaving (inzet technische hulpmiddelen, data-analyse en gebiedsgericht werken).

Evaluatie Samenhangend Handhavingsbeleid Overbetuwe 2014-2019 en nieuw VTH-beleid
Voor de beleidsnota Samenhangend Handhavingsbeleid Overbetuwe 2014-2019 is in 2018 een tussenevaluatie en in 2020 een eindevaluatie uitgevoerd.

Beide evaluaties zijn ter kennisneming aan de raad voorgelegd.

Burgemeester en wethouders willen de raad in 2022 een nieuw integraal VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) voor de periode 2023-2027 ter vaststelling voorleggen. Bij het opstellen van dit nieuwe beleid worden beide evaluaties meegenomen en wordt eveneens ingespeeld op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Verder wordt door burgemeester en wethouders in 2022 een VTH-Uitvoeringsprogramma voor het jaar 2023 opgesteld.